

Harju maakonnas Kuusalu vallas Hara külas Uus-Männiku kinnistu eraldisel 1 aegjärgse raie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes 16.05.2025 esitatud metsateatisest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22 ja lg 4, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 8¹, metsaseaduse (MS) § 41 lg 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”, **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1 Jätta algatamata Harju maakonnas Kuusalu vallas Hara külas asuva Uus-Männiku kinnistu (registriosa nr 3789402, katastritunnus 42301:002:0043) eraldisel 1 aegjärgse raie keskkonnamõju hindamine (KMH).

1.2 Täiendavad keskkonnameetmed lisaks õigusaktidest tulenevatele nõuetele ei ole vajalikud.

1.3 Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1 Aktsiaselts Miskort (registrikood 10246423) volitatud esindaja Marek Kadak esitas 16.05.2025 Keskkonnaametile metsateatise Uus-Männiku kinnistu eraldisel 1 aegjärgse raie tegemiseks. Raie on kavandatud 1,99 ha suurusel alal hinnangulise raiemahuga 145 tm. Metsateatis on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris (metsaregister) nr 50001131026 all.

Kavandatav raieala paikneb Natura 2000 võrgustikku kuuluvatel Lahemaa looduslal ja Lahemaa linnualal ning Vabariigi Valitsuse 19.02.2015 määrusega nr 18 „Lahemaa rahvuspargi kaitse-eeskiri” (edaspidi kaitse-eeskiri) kaitse alla võetud Lahemaa rahvuspargi Lahemaa piiranguvööndis.

2.2 Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lg 1 p 2, § 6 lg 2 p 22, § 6¹ lg 3, § 7 p 4, § 9 lg 1, § 11 lg 2 ja 4, MS § 41 lg 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” § 1 lg 1 ja § 15 p 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust (KeHJS § 6 lg 2 p 22, § 11 lg 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lg 2 p 22, § 11 lg 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lg-s 2 sätestatud tähtsast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lg 3). Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1 Kavandatav tegevus

3.1.1 Tegevuse iseloom ja maht

Uus-Männiku kinnistu eraldisel 1 kavandatakse aegjärgset raie 1,99 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 145 tm. Aegjärgne raie on turberaiea uuendusraie (MS § 28 lg 4 p 1, § 30 lg 1), mida tehakse, et võimaldada metsa uuendamist või uuenemist (MS § 28 lg 6). Aegjärgse raie korral raiutakse uuendamisele kuulavas metsas puid hajali üle raielangi kahe või enama raiejärguna (MS 30 lg 2).

Looduskaitseseaduse (LKS) § 14 lg 6 sätestab, et kaitstaval loodusobjektidel tuleb valik- ja turberaie tegemisel arvestada sama seaduse lisas sätestatud tingimustega, kui kaitse-eeskiri ei sätesta teisiti. LKS lisa „Valik- ja turberaie tingimused kaitstava loodusobjekti ning ranna ja kalda piiranguvööndis” p 2 kohaselt ei tohi 65% ja suurema algtäiusega puistu esimese rinde täiust aegjärgse raie I järguga viia madalamale kui 50% ja II raiejärguga madalamale kui 30%. Uus-Männiku kinnistu eraldisel 1 teostati 13.06.2018 kinnitatud metsateatise nr 50000090448 alusel aegjärgse raie I raiejärg. Aegjärgse raiega alustamise ajal kehtinud metsa inventeerimisandmete (registreeritud 28.05.2018) kohaselt oli eraldise 1 puistu esimese rinde täius 94%. Kavandatav raie on seega aegjärgse raie II raiejärg, mistõttu ei tohi antud juhul puistu esimese rinde raiejärgne täius eraldisel 1 langeda alla 30%.

Keskkonnaministri 27.12.2006 määruse nr 88 „Metsa majandamise eeskiri” (edaspidi *MME*) § 5 lg 5 sätestab, et turberaie järgmise raiejärgu võib teha, kui raielangil kasvab *MME* § 15 alusel sobivaks tunnistatud liigi järelkasvu elujõulisi vähemalt 0,3 m kõrguseid puid vähemalt 1000 tk/ha. Eraldistel 1 Keskkonnaameti poolt 26.05.2025 läbi viidud metsauuenduseksperdiisi nr 10000046056 kohaselt on alal olemas turberaie järgmise järgu teostamiseks vajalik järelkasv.

3.1.2 Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega

Uus-Männiku kinnistu asub Harju maakonnas Kuusalu vallas. Kavandatud raieala jääb alale, kus kehtib Loksa Vallavolikogu poolt 27.01.2000 kehtestatud Loksa valla üldplaneering¹ (üldplaneeringu kehtestamise ajal asus kinnistu Loksa vallas), millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3 Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Raiete käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa *MME* §-s 19 sätestatuga.

3.1.4 Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raie töödel on masinate kütuse tarbimine.

¹ Kättesaadav: <https://www.kuusalu.ee/kehtivad-uldplaneeringud>.

3.1.5 Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietöödel saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6 Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raie töödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7 Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raie töödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raie töid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8 Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raie töödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2 Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1 Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Uus-Männiku kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, kinnistu asub hajaasustuspiirkonnas.

Kavandatava raieala mõjualas (milleks on kuni 30 m)² ei ole registreeritud teisi kavandatavaid raieid (kehtivaid registrikandeid metsaregistris) ega muid tegevusi.

Raiega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2 Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Raieala asub mustika kasvukohatüübis. Eraldisel 1 kasvab küpse metsa arenguklassi kuuluv männi enamusega puistu.

3.2.3 Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatavast raieist otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raie läbi viiakse. Raiealaga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, kuid need ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raie kavandatakse metsamaastikus, ala ei paikne märgalal ning alal ei ole

² Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine”.
https://media.rmk.ee/files/Rakendusuuring_Metsafragmentid_lopparuanne_R1.pdf.

erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme. Kavandataval raialal ei asu ka veekogusid ning ala ei paikne veekogude rannal või kaldal.

Lahemaa rahvuspark kuulub Natura 2000 võrgustikku kuuluvate Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala koosseisu. Lahemaa piiranguvööndi kaitse-eesmärk on pärandkultuurmaastiku, sealhulgas pärandmaastiku, asustusstruktuuri, taluarhitektuuri, miljööväärtuste, ajaloolis-kultuurilise väärtusega hoonete ning loodusdirektiivi³ elupaigatüüpide, kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse (kaitse-eeskirja § 18 lg 2). Tingimused metsa majandamisele piiranguvööndis on sätestatud kaitse-eeskirja §-s 22.

Kavandatav raieala asub Eesti looduse infosüsteemi (EELIS) andmetel II kategooria kaitsealuse⁴ linnuliigi laanerähni (*Picoides tridactylus*) ja III kategooria kaitsealuse⁵ linnuliigi hiireviu (*Buteo buteo*) elupaigas (registrikoodid KLO9120484 ja KLO9123955).

Lisaks asub kavandatava raieala mõjualas (kuni 30 m) II kategooria kaitsealuse linnuliigi metsise (*Tetrao urogallus*) elupaik (registrikood KLO9134361). Loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüüpidest asub raieala mõjualas (kuni 30 m) metsaelupaigatüüp *9010 (vanad loodusemetsad).

Kultuuriväärtuseid raialal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4 Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud MS §-s 35.

3.3 Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava raie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatava raie mõju keskkonnamelementidele:

Kaitse-eeskirja järgi on puidu kokku- ja väljavedu keelatud külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja (kaitse-eeskirja § 4 kohaselt Keskkonnaamet) võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab (kaitse-eeskirja § 22 lg 3). Pinnast ei kahjustata, kui puidu kokku- ja väljavedu tehakse külmunud pinnaselt või külmumata pinnaselt kaitseala valitseja nõusolekul, kui pinnas seda võimaldab.

Vesi – raialal ja selle läheduses ei asu veekogusid, seega veekogusid ei mõjutata.

³ Nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ, looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

⁴ I ja II kaitsekategooria liigid on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse 20.05.2004 määrusega nr 195 „I ja II kaitsekategooriana kaitse alla võetavate liikide loetelu”.

⁵ III kaitsekategooria liigid on kaitse alla võetud keskkonnaministri 19.05.2004 määrusega nr 51 „III kaitsekategooria liikide kaitse alla võtmine”.

Välisõhk ja kliima – kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus – raie on kavandatud vastavalt kehtivatele õigusaktidele (sh on turberaielangi suurus kooskõlas kaitse-eeskirja § 22 lg 1 p-s 1 sätestatud lubatava turberaielangi suurusega) ning selle käigus ei teki lagedat ala (puistu täius jääb vähemalt 30%), seega ei mõjuta raie eelduslikult oluliselt maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele – raie on kavandatud 1,99 ha suurusel alal hinnangulise raie mahuga 145 tm, raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskorrumus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatav raie on ühekordse lühiajalise mõjuga, kestusega umbes üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1 Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Raie on kavandatud Lahemaa looduslal ja Lahemaa linnualal. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korralduse nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri” (edaspidi korraldus nr 615) lisa 1 p 1 alap-s 24 ja p 2 alap-s 167.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku alade kaitse-eesmärkidele. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lg 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lg 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁶ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga.

LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu ehk eespool viidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁷ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega, vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

⁶Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätet (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN).

⁷ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:
http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote.

3.3.1.2 Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Eraldisel 1 kavandatav aegjärgne raie on turberaie teine raiejärk, mille käigus vähendatakse puistu täiust mitte rohkem kui 30%-ni, võimaldamaks puistu looduslikku uuenemist vana metsa turbe all. Puistus on juba olemas järelkasv, mis raie käigus võimalikult suurel määral säilitatakse, seega on raie eesmärgiks tagada noortele puudele paremad valgus- ja toitainetingimused. Kuna puistu esimene rinne säilib, siis metsamaastik ei killustu ning maastikuilme ei muutu oluliselt.

Kavandatav raieala asub Lahemaa linnuala kaitse-eesmärgiks (korralduse 615 lisa 1 p 1 alap 24) oleva II kaitsekategooria linnuliigi laanerähni ehk kolmvarvas-rähni elupaigas. Eesti liikide punase nimestiku andmetel on laanerähni seisund Eestis ohualdis. IUCN (Maailma Looduskaitseliit) liikide ohustatuse hinnangu järgi on laanerähni asurkond Euroopas soodsas seisundis⁸.

Lahemaa rahvuspargi kaitsekorralduskava 2016–2025 (edaspidi *kaitsekorralduskava*)⁹ laanerähnile eraldi mõõdetavat kaitse-eesmärki ei sea, kuid toob esile 2014. aastal teostatud Lahemaa linnustiku inventuuri, mille hinnangul pesitses Lahemaa linnualal 250–300 laanerähni paari. Pikaajaliseks kaitse-eesmärgiks on elupaikade soodsa seisundi tagamine. Kaitsekorralduskava hinnangul on ohuteguriks vanade pesitsuseks sobivate metsade raie piiranguvööndites ning kaitsemeetmeks metsateatisel soovitus jätta palju tüükaid, lamapuitu, säilikipuid, suuri ja surnud lehtpuid, sanitaarraiet võimalusel mitte teostada. EELIS-e andmetel pärineb viimane kinnitatud laanerähni vaatlus elupaigas registrikoodiga KLO9120484 aastast 2014.

Uus-Männiku kinnistu eraldisel 1 kavandatakse aegjärgset raiet 1,99 ha suurusel alal, millest laanerähni elupaika jääb 1,91 ha, elupaiga registrikoodiga KLO9120484 pindala on 33,73 ha. Laanerähn on kohastunud eluks vanades küpsetes metsades, kus leidub olulisel määral ürasekite kahjustustest või üleujutustest põhjustatud surnuid ja kahjustatud puid. Liik on eelkõige tüüpiline vanametsa liik, kuid toitumas kohatakse teda ka raiesmikel, kui seal leidub piisavalt või selle ümbruses on hulgaliselt kahjustatud või surnuid puid. Uus-Männiku kinnistu eraldis 1 on männi enamusega puistu, mille I rinde koosseisus on kuuski metsa inventeerimisandmete (registreeritud 04.06.2019) järgi 20%, kuid pärast seda tehtud sanitaarraie tulemusel on kuuse osakaal veelgi väiksem. Eraldisel surnud puid ei ole ja esinevad vaid üksikud lamatüved. Vahetult Uus-Männiku kinnistuga piirnevas Lahemaa rahvuspargi Suurekõrve sihtkaitsevööndis on vanad kuuse enamusega puistud, mis laanerähni elupaiganõudlust arvestades on liigile elupaigana sobilikumad. Kavandatava raiega vähendatakse raiealal puistu esimese rinde täiust 30%-ni, kuid puistu esimene rinne siiski säilib. Raie käigus on olemasolul võimalik säilitada laanerähnile vajalikud surnud ja surevad kuused ning mitte raiuda koosseisus leiduvaid vanemaid kuuski. Eeltoodut arvesse võttes ei mõjuta tehtav raie laanerähni elupaika sellisel määral, et väheneks liigile elupaigana sobiva ala suurus kaitsealal või halveneks oluliselt elupaiga kvaliteet. Kui raietööd teostatakse väljaspool pesitsusperioodi, mis kestab 1. aprillist kuni 15. juulini, siis välditakse pesitsusaegset häirimist (LKS § 55 lg 6) ja kavandataval raiel ei ole laanerähnile olulist mõju.

Raieala 30 m mõjualas asub II kategooria kaitsealuse linnuliigi metsise elupaik. Metsise elupaikade kaitse kuulub samuti Lahemaa linnuala kaitse-eesmärkide hulka (korralduse 615 lisa

⁸ BirdLife International. 2021. *Picoides tridactylus* (Europe assessment). The IUCN Red List of Threatened Species 2021: e.T22727137A166433593.

<https://dx.doi.org/10.2305/IUCN.UK.2021-3.RLTS.T22727137A166433593.en>

⁹ <https://infoleht.keskkonnainfo.ee/getdok/-1588211158>

1 p 1 alap 24). Metsise pikaajaliseks kaitse eesmärgiks on stabiilse või kasvava populatsiooni saavutamine (1500–2400 metsisekukke) ja vähemalt 400 mänguasurkonna säilimine. Metsise ja tema elupaikade kaitse on tagatud siseriiklike õigusaktidega. Elupaik registrikoodiga KLO9134361 jääb Lahemaa rahvusparki sihtkaitsevöönditesse, mille kaitsekord tagab elupaiga kaitse (LKS § 30 lg 2 p-de 1 ja 2 ning kaitse-eeskirja § 16 lg 1 p-de 1 ja 2 kohaselt on sihtkaitsevööndis keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine). Keskkonnaagentuuri metsise mängude seire 2020. aasta aruande kohaselt¹⁰ registreeriti Hara metsise mängualal 2020. aasta mängu ajal 2–10 metsisekukke. Elupaigana on piiritletud liigi elupaigaks sobiv metsaala, mis antud juhul kavandatud raiealale ei jää. Väljaspool metsise elupaika sellega piirneval alal tehtav raie ei mõjuta Lahemaa linnuala sellisel määral, et väheneks metsisele elupaigana sobiva ala suurus kaitsealal või halveneks oluliselt elupaiga kvaliteet. Kuna raietöid ei viida läbi liigi piiritletud elupaigas, võib järeldada, et raietöödega seotud häiringud (nt tavapärane metsamasinate müra, valgustus öisel ajal tehtavate raietööde puhul, inimeste liikumine) ei kahjusta ka liigi pesitsemist.

Kavandatava raieala 30 m mõjualas on registreeritud Lahemaa loodusala kaitse-eesmärgiks (korralduse nr 615 lisa 1 p 2 alap 167) olevatest loodusdirektiivi elupaigatüüpidest metsaelupaik *9010 (vanad loodusemetsad). Metsaelupaik *9010 on registreeritud Uus-Männiku kinnistuga läänest piirnevas Suurekõrve sihtkaitsevööndis ja Uus-Männiku kinnistuga põhjast piirneval riigimetsa katastriüksusel nr 42301:002:0557. Kuivõrd raiet ei tehta metsaelupaigas ning piirneval alal teostatava raie käigus puistu ülarinne säilib täiusega vähemalt 30%, siis ei saa piirnevatel aladel esinevate elupaigatüüpide pindala väheneda, samuti ei halvene elupaikade kaitsestaatuse pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur.

Puistu raiumine kavandataval raiealal ei mõjuta kaugemal kui 30 m asuvaid elupaiksid negatiivselt.

Kokkuveoteede asukohta ei ole määratud, kuid Uus-Männiku kinnistul on ka varasemalt tehtud raiet ning metsamaterjali kokkuvedu on võimalik teha mööda Uus-Männiku kinnistuga läänest piirnevat metsateed.

Kavandataval raiealal ja selle 30 m mõjualas ei asu muid Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe ega liikide elupaiku, mistõttu kavandatav raietegevus nende alade kaitse-eesmärke ei kahjusta.

Kavandatav raie ei mõjuta ebasoodsalt Lahemaa linnuala ja Lahemaa loodusala kaitse-eesmärke ega nimetatud alade terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Aegjärgne raie on kavandatud siseriiklikult kaitse alla võetud Lahemaa rahvusparki Lahemaa piiranguvööndis, Suurekõrve sihtkaitsevööndiga piirneval alal. Mõju rahvusparki kaitse-eesmärkidele, mis kattuvad Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala kaitse-eesmärkidega, on käsitletud punktis 3.3.1.2 (kaitse-eeskirja § 1 lg 1 p-de 2 ja 3 kohaselt kuulub laanerähni, metsise ja loodusdirektiivi I lisas nimetatud elupaigatüübi *9010 kaitse ka Lahemaa rahvusparki kaitse-eesmärkide hulka).

EELIS-e andmetel jääb eraldisel 1 kavandatav raieala osaliselt (1,21 ha) ka III kategooria kaitsealuse linnuliigi hiireviu elupaika. Liik ei ole nimetatud Lahemaa rahvusparki (ega ka Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala) kaitse-eesmärgina, kuid liigi ja tema elupaiga kaitse

¹⁰ <https://kese.envir.ee/kese/>

on seotud Lahemaa rahvusparki Lahemaa piiranguvööndi üldise kaitse-eesmärgiga, milleks on muu hulgas kaitsealuste liikide ja nende elupaikade kaitse (kaitse-eeskirja § 18 lg 2).

Hiireviu elupaigaks sobivad keskealised ja vanad metsad, mosaiikne maastik (vahelduvad põllulapid, niidud, metsamaa). Hiireviu talub hästi oma pesitsusterritooriumil väljaspool pesitsusaega tehtavaid metsatöid, kuid on tundlik munemis- ja haudumisaegse häirimise suhtes. Pesitsusajal ei tohi teha metsatöid asustatud pesale lähemal kui 300 m (häirimistundliku ala ulatus- elupaiga registrikoodiga KLO9123955 moodustabki registreeritud pesapuu, mis paikneb teisel kinnistul, ja seda ümbritsev metsaala 300 m raadiuses). Pesitsuse ja poegade kasvatamise perioodiks on hiireviu puhul ajavahemik 15. märtsist kuni 31. juulini. Väljaspool pesitsusperioodi teostataval aegjärksel raiel ei ole hiireviule olulist negatiivset mõju.

Raialal ja selle 30 m mõjualas ei esine teisi Lahemaa rahvusparki kaitse-eesmärgiks olevaid väärtuseid ega muid kaitstavaid loodusobjekte, mida raie mõjutaks.

3.3.2 Kavandatava tegevuse koostõrju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Teadaolevalt ei kavandata raialal ega selle lähiümbruses muid tegevusi, millega raiete mõju võiks kumuleeruda.

Raie on kooskõlas üldplaneeringuga, kaitse-eeskirjaga, LKS-ga ja MS-ga ning muude õigusaktidega, seega eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3 Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Vastavalt kaitse-eeskirja § 22 lg-le 3 on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnaselt. Kaitseala valitseja võib seda lubada juhul, kui pinnas võimaldab.

Metsaelupaikade kahjustamine ei ole lubatud. Üldreeglina tuleb metsamajandamisel elupaigatüüpides sõitmist vältida, kuid kui see ei ole võimalik, siis tuleb kokkuveoteede kavandamise lähtuda üldistest põhimõtetest, mis on leitud Keskkonnaameti kodulehelt¹¹.

Lähtuvalt LKS § 14 lg-st 6 ja LKS lisast „Valik- ja turberaie tingimused kaitstava loodusobjekti ning ranna ja kalda piiranguvööndis” ei tohi aegjärgse raiega eraldisel 1 viia puistu esimese rinde täiust madalamale kui 30% (vt p 3.1.1).

LKS § 55 lg 6 sätestab, et kaitsealuse loomaliigi isendi püüdmine ja tahtlik häirimine paljunemise, poegade kasvatamise, talvitumise ning rände ajal on keelatud. Raietööde (sh metsamaterjali kokkuvedu) tegemine on laanerähni ja hiireviu pesitsusperioodil 15. märtsist kuni 31. juulini keelatud. LKS § 55 lg-st 6¹ lähtuvalt on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal. Lindude pesitsemise tippaeg on aprilli keskpaigast suve keskpaigani, seega tagab laanerähnist ja metsisest lähtuv ajaline piirang pesitsusrahu ka teistele metsalindudele.

Lähtuvalt laanerähni elupaiganõudlusest, säilitada raiel kõik surnud ja surevad puud ning mitte raiuda koosseisus leiduvaid kuuski.

¹¹ <https://keskkonnaamet.ee/elusloodus-looduskaitse/tegevused-kaitstavatel-aladel/muud-luba-vajavad-tegevused#juhised-kaitstavatel-a>.

Raiete tegemisel Lahemaa rahvusparki piiranguvööndis tuleb säilitada koosluse looduslik tasakaal ning liigiline ja vanuseline mitmekesisus (kaitse-eeskirja § 22 lg 2). Soovitatav on olemasolul säilitada osa surnuid ja surevaid puid, jalalseisvaid puutüükaid, lamapuitu, õõnsuste, lõhede või lennuavadega ning väga suure rinnasdiameetriga (üle 40 cm) või ebatavalise kasvuga puid. Sellised elemendid metsas võimaldavad leida elu- ja toitumispaiku erinevatele linnu-, putuka- ja seeneliikidele, suurendades seega ka liigilist ja vanuselist mitmekesisust.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks.

3.4 Eelhinnangu järelendus

Kavandataval raiel ei ole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Lahemaa loodusala ja Lahemaa linnuala, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariolukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariolukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Eelhindamise otsus on koos metsateatise otsusega metsaregistris ning avalikustatakse väljaandes Ametlikud Teadaanded (AT).

Eelhinnangu koostaja:

Külli Rahu
metsahoiu vanemspetsialist
metsaosakond